

Ўзбекистон адабиёти ва сан'ати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНАТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqqan boshlagan • www.uzas.uz • 2011-yil, 4-fevral • № 6 (4093)

“ЭМАС ОСОН БУ МАЙДОН ИЧРА ТУРМОҚ...”

Ўзбекистонда навоийшунослик илмида кўзга кўринган фан арбоби Ҳамид Сулаймонов Алишер Навоий ижодини кенг тарғиб қилган адабиётшунослардан бири эди. Бу олим нашрга тайёрлаган “Ҳазойин ул-маоний”нинг тўртта девони ўз вақтида йирик бичимларда, ўн минг нусхада нашр этилганди. Ҳозиргача адабиётшунослар бу китобларга хавас билан боқадилар.

Бу нашр кейинчалик Алишер Навоийнинг ўн беш жилдли “Асарлар”нинг 1—5-жилдлари ҳолида сайланма тарзда, даҳонинг йиғирма жилдли “Муқамал асарлар тўплами”нинг 3—6-жилдларида тўла босилиб чиқди. Устоз ишонинг бу якуний наشريни рафиқалари Фозила Сулаймонова жонқуярлик билан амалга оширди.

Яқинда Алишер Навоий таваллудининг 570 йиллик тўйи тадориклари бошланиши билан Навоий вилояти ҳоқимлиги ташаббуси билан шу китобнинг янги наشري масаласи кун тартибига кўйилди. Бу хизматга “Тамалдун” нашриёти ва ёш навоийшунос олим Олимжон Давлатов камар

баста бўлди. Атоқли олим Нажмиддин Комилов илмий назорати остида “Ҳазойин ул-маоний”нинг тўртта китоби йирик бичимларда нашрга тайёрланиб, уч минг уч юз нусхада чоп этилди.

Профессор Ҳамид Сулаймонов нашри асосида девони лугат ва изоҳлар билан нашрга тайёрлаган ёш олим ишини биз йиғирма жилдли нашр матнларга қиёсан солиштириб чиқдик ва ёш олим меҳнатидан мамнун бўлдик. Кўнглимизда “Ҳамид Сулаймон панжасига панжа урган” заковатли Олимжон Давлатовга нисбатан миннатдорлик туйғусини ҳис этдик. Чунки “Ҳазойин ул-маоний”дай лирик комусни аслиятига мос ҳолатда нашрга тайёрлаш ўта масъулиятли иш. Профессор Ҳамид Сулаймонов ўзлари раҳбарлик қиладиган институт илмий ҳодимлари иштирокида тўртта девони нашрга тайёрлаган, бу ишда машхур матншунос Порсо Шамсиев довланинг ҳам ҳиссалари бор эди.

Давоми учинчи саҳифада.

Ҳусайн Бойқоро ва Алишер Навоийнинг ўсимлиги, мусаввир Жаҳон Умарбеков асари.

9 феврал — Алишер Навоий таваллуд тоғлан кун

Алишер НАВОИЙ

ҒАЗАЛЛАР

Ҳар кун ақомга ҳажринда менга зорлиг иш,
Кеча тонг отгуча андуҳ ила бедодлиг иш.

Иш вафо қилмоқ эрур гар қила олсанги, эмас
Эй вафосиз, бу жаҳон ичра жафокорлиг иш.

Ишқ аро қочма кўнгул хору забулуддинким,
Ошиқ Уланга забулуг булуру хорлиг иш.

Лутфу дилжўлиг эрур ҳуб паривашларга,
Эй пари, билки, эмас жавру дилозорлиг иш.

Тақви аҳлга билинса эди чарх авзон,
Айлагайлар эди бу дайрда ҳамморлиг иш.

Олам аҳли, билингизким, иш эмас душманлиг,
Ёр ўдунг бир-бирингизга ким эрур ёрлиг иш.

Ҳаста кўнглини Навоийнинг олиб асраки, бор
Сенга дилдорлиг иш, бизга дилафкорлиг иш.

Мувофиқ кийдилар, бўлми магар наврўз ила байрам,
Чаман сарви яшил хилъат, менинг сарви равоним ҳам.

Чаман сарви қолиб ҳайрон, менинг сарвим қилиб жавлон,
Ашиг шайдоси бир деҳқон, мунга шайдо бари олам.

Чаман сарви қолиб бебар, менинг сарвим бўлиб дилбар,
Аш ел айлабон музтар, бу елдек секретлиб адхам.

Кўнуб ул сарв узра булбуб, чекиб гул шавқидан гулгул,
Бу сарв узра очялиб гул, анга тердин тушуб шабнам.

Қилиб оҳим сари парво, бу ён майл этмадинг қатъо,
Саболин, эй қали разъно, булур ҳам сарв гаҳ-гаҳ хам.

Бу боғ ичра май, ёй соқий, ки бормен асру муштоқим,
Ки анга сарв хам боқий эмас, гул аҳди ҳам маҳкам.

Навоий, кўйи ёт манзал, юзу қалдинга бул вақили,
Ки боғ этмас сени хушлик, гулу сарв айламас хуррам.

Шерий лухза

ҚУТЛУҒ САНА АРАФАСИДА

Улуғ шоир Навоий номи билан атаётган вилоятда буюк бобоми таваллудининг 570 йиллигига бағишланган навоийшунослик кечалари, Навоий асарлари асосида саҳна томошалари ва расмлар кўргазмалари бўлиб ўтаётди.

Айни чоғда, қадим Кармана заминидан ўтган Буюк ипак йўлида қад ростлаб, ҳозиргача асраб-авайланган Сардоба ва Маликрабоб обидалари Истиқлолимиз тугайли қайтадан таъмирланиб, юртдошларимиз ва меҳмонларимизнинг доимий сайлгоҳларидан бирига айлантирилди.

Ривоятларга қараганда, улуғ шоир Самарқанддан Ҳиротга қаровнда кетаётган шу манзилларда тўхтаб ўтган экан. Бугун Маликрабоб обод манзиллардан бирига айлантирилди: Навоий ҳазратларнинг муборак қадамлари теккан заминда Навоий Ҳалқаро аэропорти барпо этилди. Навоий Эркин индустриал иқтисодий зонасининг айнан улуғ

шоиримиз пойқадами теккан гўшада, Навоий шаҳри яқинида ташкил этилганлигида ҳам олам-олам маъно бор. Бани одамзода кўнгул мунавварлигини, қалб ободлигини тилган улуғ шоирга бутун дунё интилмоқда!

Вилоятдаги ҳар бир туман ва шаҳарларда, корхона ва таълим муассасаларида ижодкорлар ва адабиётшунос олимлар иштирокида улуғ шоирнинг бой ижодий меросини ўрганишга бағишланган маънавий-маърифий учрашувлар ўтказилмоқда.

Шаҳарнинг бош майдонида улуғ шоиримизнинг чор афроға кўрк ва салобат бағишлаб турган ҳайқали қад ростлаган улкан майдон эса, кундан-кун чирой очмоқда. Навоийлик ёшлар бу ерда улуғ бобокалонимиз шарафига боғ барпо этишгаётди.

Баҳриддин САДРИДДИНОВ,
Ёзувчилар уюшмаси
Навоий вилоят бўлими масъул котиби

Мамлакат тараққиёти, жамият ривожини билан боғлиқ гоёлар теран ва аниқ ифодасини тоғлан давлат аҳамиятига молик дастуриламал асарлар, ҳужжатлар халққа кенг қўламда, изчил тарғиб-таъшиқ этилган, улар ҳаётда қўтилган натижаларни бериши шубҳасиз. Шу маънода “ЎзАС”нинг ўтган сониди берилган “Давра суҳбати” эътиборини торти.

Давра суҳбати Ўзбекистон Республикаси Президенти Исрол Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 12 ноябрдаги қўшма мажлисида қилган “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциси” ҳақидаги маърузасига бағишлаган. Унда иштирок этган республикамизнинг таниқли хўқуқшунос, адабиётшунос олимлари, ижодкор ва журналистлари Концепциянинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини батафсил шарҳлаб, унинг ижтимоий-сиёсий жиҳатлари бора-сида ўз фикр-мулоҳазаларини баён этишган.

Суҳбат матни билан танишиш жараёнида иштирокчиларнинг Юртбошимиз маърузасидаги икки энг муҳим жиҳатга алоҳида эътибор қаратишгани диққатни торти.

Биринчиси, истиқлол йилларида мамлакатимизда амалга оширилган ислохотлар натижасида эришилган ютуқларнинг Концеп-

ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ ЯНГИ ДАСТУРИ

“Устувор вазифалар ва ижодкор масъулияти”, “ЎзАС”, 2011 йил, 28 январ сони

Халқимизда: ҳар ким ўз қаричи билан ўлмайди, деган ҳақиқатли ибора бор. Шу маънода, ҳар қайсимиз ўз касб-коримиз, хизмат қиладиган соҳамиз, жамият ҳаётида тугган ўрнимиздан келиб чиқиб, юртимизда бўй кўрсатган янгилиниш ва ўзгартирилган баҳо беришимиз табиий хол. Хусусан, истиқлол йилларида таълим тизими соҳасида амалга оширилган ишлар оламшумул аҳамият касб этганига шу тизимда узок йиллар хизмат қилиб келадиган педагоглар қатори мен ҳам гувоҳман.

Урта ва олий тизим тубдан қайта қурилди, шаҳар ва қишлоқларимизда минглаб янги замонавий ўқув юртлири барпо этилди, борлари реконструкция қилинди. Шу ўринда кейинги йилларга оид биргина фактни келтириб ўтмоқчиман. 2005 — 2010 йиллар мобайнида мамлакатимизда 7 минг 800 дан зиёд умумтаълим муассасаси, қарийб 1500 та касб-хунар коллежи ва академик лицейи қурилди ҳамда реконструкция қилинди. Фақат 2010 йилнинг ўзиди мактаб, лицей ва касб-хунар коллежи икки ярим мингга яқин замонавий компьютер ва бошқа техник воситалар билан таъминланди. Ушбу факт ва рақамлар биргина таълим соҳасидаги ўзгариш ва янгилинишларга далил. Ана шундай ўсиш-ўзгаришлар мамлакатимиз ҳаётининг барча соҳа ва жаҳаларида амалга оширилдики, бу ютуқларнинг асосий омиллари, етакчи қучлари Концепцияда чуқур таҳлил этиб берилган. Дарҳақиқат, давра суҳбатиди таъкидлаганидек, “Биз ўтган йи-

ғирма йилда нимагаки эришган бўлсак, аввало, захматкаш халқимизнинг меҳнати, давлатимиз раҳбарининг доно сиёсати тугайли қўлга киритдик”. Мамлакатимизда изчил давом этаётган ислохотларнинг, демократлаштириш жараёнининг янги босқичини бошлашда муҳим таъдирилар тизимини белгилаб берган Концепция истиқлол даврида амалга оширилган яратувчилик ишларимизнинг истиқболлини ўзида тўла-тўқис ифодалагани суҳбат иштирокчилари томонидан ҳар бир соҳа бўйича алоҳида-алоҳида таъкидлаб ўтилган. Жумладан, Концепцияда белгилаб берилган устувор вазифалар: сайлов ҳуқуқи эркинлигини таъминлаш ва сайлов қонунчилигини ривожлантириш, фуқаролик жамияти институтларини янада тақомиллаштириш, фуқароларимизнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, ҳуқуқий маданиятини юксалтириш фақат бир ташкилот ёки бир тарғибот гуруҳининг савий-ҳаракати билан амалга оширидан иш эмас.

20 Муносабат

Давоми иккинчи саҳифада.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида янгиланган тартибдаги бадий кенгашлар раҳбарларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда наср, шеърят, бадий публицистика, театр ва кинодраматургия, халқаро алоқалар ва бадий таржима, танқид ва адабиётшунослик, болалар адабиёти, русийзабон адабиёт кенгашларининг раислари давлатимиз раҳбари Исрол Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцiasi” мавзуидаги, шунингдек, 2010 йилда мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши якунлари ва 2011 йилга мўлжалланган энг муҳим устувор йўналишларга бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаларидан келиб чиқадиган режа ва вазифаларни муҳокама қилдилар. Йиғилишда адаблар олдиди турган ушбу вазифаларнинг Президентимизнинг “Юксак маънавият — энгилмас куч”, “Адабиётга эътибор — маънавиятга, келажакка эътибор” асарларида олға сурган йўл-йўриқлари ва гоёлари билан муштарақлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Ижодий кенгашлар йиғилиши

бурчидир. Шу маънода уюшма қошидаги бадий кенгашлар иши қайтадан ташкил этилиб, уларнинг фаолиятини замон талабларига жавоб бера оладиган, ҳақиқий ижодий жараёнга айлантиришдек муҳим режалар белгилаб олинди.

Мустақиллигимизнинг 20 йиллик қутлуғ санаси нишонландиган муборак йилда, айниқса, назм, наср, бадий-публицистика, театр ва кинодраматургия кенгашлари қизгин фаолият олиб бормоги, мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, улуғвор ўзгаришлар, бунёдкорликлар жараёнининг бадий талқинини яратишда ташаббускор бўлмоқлари зарур.

Шу вазифалардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Ватанимиз Муустақиллигининг 20 йиллигига бағишлаб, она дёрибизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, янгилиниш-

лар ҳамда фидойи замондошларимизнинг ёрқин сиймолари ўз аксини тоғлан, энг сара бадий-публицистик мақолалар, очерк ва китобларнинг “Ватан учун яшайлик!” номли танловини эълон қилиш адибларнинг ватандошларимиз яратувчанлик ҳаётига кенгроқ жалб қилинишини таъминлашда ниҳоятда зарурлиги алоҳида қайд этилди.

Йиғилишда қўрилган масалалар юзасидан уюшма раиси Б.Алимов, Ўзбекистон халқ шоирлари Сирожидин Саййид, Иқбол Мирзо, Махмуд Тоир, адиблар Муҳаммад Али, Улуғбек Ҳамдам ва бошқалар сўзга чиқишди.

Ўз ахборотимиз

ТАНЛОВГА МАРҲАМАТ!

“ВАТАН УЧУН ЯШАЙЛИК!”

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Ватанимиз мустақиллигининг 20 йиллигига бағишлаб, она-дёримизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, Ўзбекистонимизнинг буюк келажакни йўлдаги улуғвор янгилинишлар, замондошларимизнинг ёрқин сиймолари ўз аксини тоғлан, юксак маҳорат билан ёзилган энг сара бадий-публицистик мақолалар ва очеркларнинг “Ватан учун яшайлик!” номи танловини эълон қилади.

Танловга фидойи замондошларимизнинг фидокорона меҳнати, захматкаш халқимиз амалга ошираётган залворли бунёдкорлик ишлари, ижтимоий ҳаётимиз, маърифат ва маънавиятимиздаги оламшумул ўзгаришлар, юртимиз ободлиги, миллий қадриятларимиз ва ёш авлод қамоли, миллий гуруру ва ифтихор, Ватан туйғуси, Истиқлол гоёлари жонли ҳаётий мисоллар, теран фикр-мулоҳазалар ёрдамида тараннум этилган, Мустақиллигининг 20 йиллигига бағишланган, республика вақтли матбуоти, адабий нашрларда ёки китоб ҳолида чоп этилган бадий-публицистик мақолалар ва очерклар тақдим этилади.

Танлов гоилблари:
Бош мукофот — энг кам иш ҳақининг 100 баравари миқдориди;
Битта биринчи ўрин — энг кам иш ҳақининг 75 баравари миқдориди;
Иккита иккинчи ўрин — ҳар бири энг кам иш ҳақининг 50 баравари миқдориди;
Учта учинчи мукофот — ҳар бири энг кам иш ҳақининг 30 баравари миқдориди.
Шунингдек, ҳар бири энг кам иш ҳақининг 20 баравари миқдориди бешта рағбатлантирувчи пул мукофотлари билан тақдирландилар.
Танлов гоилблари Ўзбекистон Мустақиллигининг 20 йиллик байрами арафасида эълон қилинади.
Танлов гоилбларининг публицистик мақолалари алоҳида китоб ҳолида чоп этилади.
Ижодий танловга марҳамат, азиз ҳамкасблар!

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси

Пойтахтдан келган шоирлар билан урчашу ва шеъронликлардан сўнг соя-салкин боғдаги катта ховуз бўйида дастурхон ёзилди...

Пойтахтдан келган шоирлар билан урчашу ва шеъронликлардан сўнг соя-салкин боғдаги катта ховуз бўйида дастурхон ёзилди...

унинг оғайинлари, устозлари ҳам кўпайиб қолди-я, деб кулар кўйди ичида. Узи эса оғзини ярим очганича...

банд бўлиб, қотмадан келган, тепақал киши — бир вақтлар ўткир фелъетонлари билан машхур бўлган кекса журналист...

сизларга ҳурматим баланд, шеърларингизни ёдлаб юрман... — деди ялтоқлиниб. Мехмон унга хайрон бўлгандек қаради-да:

Даққиев Даққи еди

Лекин у ёқдан кимнингдир гинғиллаган овозидан бўлак ҳеч нарсага тушуниб бўлмади. — Ие, эшитилмаётми-ку?!

ри унга хайрон бўлиб қараб қўйишди-да, аяна гурунларини давом эттираверишди. Бу Даққиевга ёқмади, олдидаги чойнак қолқончи шикирлатиб:

лар-э. Кап-катта одамлар... Сал одоб сақлаб, секин гапласангиз-чи... — деди Даққиев кўзлари ола-қула бўлиб.

— А?! Хайдовчи?! — Даққиев аввал қизарди, сўнг бўзарди. Дўрдок лаблари баттар осилиб, кўзлари бакрайғанича...

Соғлигинг — бойлигинг АЛКОГОЛ БАЛОСИ ВА... ҚИЗИЛ МУСАЛЛАС

Маълумотларга қараганда, қирқ миллион россиялик спиртли ичимлик ичишмайди, бироқ яна ўттиз миллион киши унга ўта ружу қўйган...

ИЖОБИЙ ҚАҲРАМОН КИМ?

Эр хотини билан охиёнда турганда кўшни томондан овоз келди: — Эшшаклар!!! Эр хотинига деди: — Телевизорни қўй, эсимдан чиқибди-я, бизникилар футбол ўйнашпти.

— Бир ойда иккинчи марта сув ичишгин. Ишқилиб қандли диабетга қалиниб қолмадингми? — Сигирингиз қанча сут беради?

Advertisements for various educational institutions and services, including 'Кулаётган дунё', 'Ташхил ва реабилитация', 'Фирма "Бизнес-инжиниринг"', and 'Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги...'.

ПРОФЕССОР А. БРОНШТЕЙННИНГ ТЎРТ ҚОИДАСИ:

— Хеч қачон яширин сотиладиган қўлбола ароқни ича қўрмаган. Бу секин таъсир кўрсатувчи захар ичиши билан тенгдир. Бундай "ичкилик"нинг сифати дўконда очик сотиладиган ароқникидан ҳаммиша паст бўлади.

Е. ЧАЗОВ ОҒОХЛИККА ҚАҚИРАДИ

Машхур кардиолог Е. Чазовнинг гувоҳлик беришича, Россияда 2005—2009 йиллар оралиғида кон босими юқорилиги тўғрисида тасаввурга ҳам эга бўлмаган 6 миллион киши аниқланган.

Advertisement for 'Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмаси'.

Advertisement for 'O'zbekiston adabiyoti va san'ati' featuring 'Boh muxarrir Sa'dulla Hakim'.

Advertisement for 'Шарқ' наشريёт-матбаа акциядорлик компаниясидан сўраш.

Advertisement for 'ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ. СОТУВДА НАРХИ ЭРКИН'.